

SVOBODNA SLOVENIJA

ANO (LETO) XXIII. (17)

No. (štev.) 31

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

30. julija 1964

Ob 50-letnici prve svetovne vojne

Velikih dogodkov, ki so pomenili začetek nove zgodovinske dobe za Evropo in za ves svet, je v zgodovini človeštva več.

Človeška zgodovina se je v vseh dobah prerivala skozi nihanja padcev in dvigov. Nastajali in izginjali so politični in gospodarski imperiji. Pojavili so se sistemi, zgrajeni na napačni osnovi, da je človek po naravi dober, da mu Boga ni treba. Tvar je postala božanstvo, materializem je poskušal zadušiti duhovnost. Narodi so se začeli prebujati in zahtevati pravico. Klic po svobodi je postajal vedno močnejši, pristisk zato vedno hujši.

Devetnajsto stoletje se je v takem vzdušju prevažilo v dvajseto. V srednji Evropi sta gospodarili velesili Nemčija in Avstro-Ogrska. Pritisk nemštva na slovanski Balkan je postajal vedno hujši. Pot na Egejsko morje in zvezo z zavezniško Turčijo, je zapirala majhna Srbija s komaj 3.058.000 prebivalci. Po vključitvi Bosne in Hercegovine v monarhijo, se je Dunaju in Budimpešti zahotelo še dalje na jug.

V Sarajevu so, v vrenju južnoslovanskih narodov, ki so se hoteli ostrejši večstoletnega avstroogrškega jarma, 28. junija 1914 odjeknili strelci člana Srbske odbrane, pod katerimi je padel smrtno zadet avstroogrski prestolonaslednik Franc Ferdinand. Z Dunaja je sledil Srbiji ultimatum, ki pa ga je ta država sprejela. Toda ker Dunaj ni hotel diplomatskih zmag, temveč uničenje Srbije kot balkanske države, je sovrastvo premagalo razum in mesec dni kasneje, 28. julija 1914, je velesila Avstro-Ogrska Srbiji napovedala vojno.

Evropa je bila takrat že razdeljena na dva tabora. Tkz. centralne sile so bile Nemčija, Avstro-Ogrska, katerima sta se pridružili Bolgarija in Turčija, proti njim pa se je obrnila vsa ostala Evropa s Francijo, Anglijo in carsko Rusijo na čelu.

Avstroogrski vojni napovedi Srbiji so sledile, kakor po traku, vojne napovedi: leta 1914 med centralnimi silami in Rusijo, Francijo, Belgijo, Anglijo, Črno goro in Japonsko; leta 1915 med centralnimi silami in Italijo ter San Marino in leta 1916 med centr. silami in Portugalsko, Romunijo in Grčijo.

Vsa Evropa je bila tako v ognju, razen šestih držav, ki so ostale nevtralne: tradicionalna Švica, Norveška, Švedska, Nizozemska, Albanija in Španija. Finski, Estonski, Latvijski in Litvijski je takrat gospodovala Rusija, prav tako Poljski, Belorusiji in Ukrajini, Avstro-Ogrska pa Češki in Slovaški, Sloveniji in Hrvaški.

Preobrat v vojni je povzročila vojna napoved ZDA Nemčiji, 6. aprila 1917. Tej so sledile srednje in južnoameriške države, v Afriki pa Liberijska, v Aziji Siam in Kitajska.

Ob koncu vojne je bil položaj tak, da se je proti štirim centralnim silam borilo ali jim napovedalo vojno, odn. z njimi prekinilo diplomatske stike 27 držav.

Vojna je bila svetovna in je tudi imela svetovne posledice. Najmodnejša tehnika takratne dobe je bila v službi vojnih naporov obeh strani, vojna propaganda in špijonaža sta bili razviti do viška, uporabili so strupene pline in pojavili so se prvi tanki na suhem in prva bojna letala na evropskem nebu. Pod morskimi gladinami so švigale prve podmornice. Večina pa je vojna potekala v nepregledno dolgih strelskih jarkih, se bila na nož in bajonet, bila je pravo mesarsko klanje med ljudmi. Na evropskih bojiščih je pustilo svoja življenja 8,5 milijonov vojakov, ranjenih je bilo 14 milijonov, ujetih pa nad 6 milijonov. Civilno prebivalstvo je trpele silovito pomanjkanje.

Sredi strahot, kakršnih civilizirani svet do takrat še ni doživel, je vladal katoliški Cerkvi papež Benedikt XV. Tri njegove okrožnice so se direktno tikale vojnih grozot: 1. novembra 1914 Ad Beatissimi, 28. julija 1915 Allorché Fummo in 1. avgusta 1917 Dés le Début.

V Ad Beatissimi je Benedikt XV. takoj na začetku vojne pozval na mir, toda brez uspeha.

V Allorché Fummo, izdani sredi najhujše bojne vihre, Benedikt XV. popisuje trpljenje evropskih narodov: „...V

SANKCIJE PROTI CASTRU

Po petdnevem zasedanju v Washingtonu je Medameriška organizacija preteklo soboto s 15 proti 4 glasovom izglasovala gospodarske in politične sankcije proti Castrovem režimu na Kubi.

Za sankcije je bila potrebna dvetretjinska večina članic, t. j. 13 glasov. Vseh članic je po 20. Bolivijska je v zadnjem trenutku glasovala proti sankcijam, čeprav je prej izjavila, da se bo glasovanja vzdržala. Proti sankcijam so glasovale tudi Meksiko, Urugvaj in Chile. Venezuela ni smela glasovati, ker je bila država, ki je zahtevala obsodbo Castrovega režima, potem ko je odkrila na svoji morskimi obali skrivno skladišče kubanskega orožja za venezuelske komunistične teroriste.

Akcija je bila izvedena na podlagi določil Medameriške obrambne organizacije dve leti potem, ko je ista organizacija izglasovala izključitev Kube iz članstva. Prav tako je na dan podpisa sankcij, v nedeljo, 26. t. m., minilo enajst let, odkar je Castro prvič kot gverilec napadel režim diktatorja Batiste.

Sankcije, za katere so najprej glasovali posamič in potem za celoto, določajo: 1. Članice Medameriške organizacije morajo ukiniti vse trgovanje s Castrovim režimom, razen pošiljk hrane, zdravil in zdravniških aparatov; 2. Članice morajo prenehati s pomorskimi in letalskimi zvezami z otokom, razen s prevozi, ki imajo humanitarni značaj; 3. Vlade ameriških republik ne smejo vzdrževati diplomatskih stikov s Kubo.

Sankcije vežejo vse članice Medameriške organizacije, niso pa določili datuma, kdaj jih morajo posamezne države začeti izvajati.

Ministri so sprejeli tudi severno-ameriški predlog, naj članice skupno izvajajo suhozemsko, pomorsko in zračno kontrolo nad obalnimi in teritorialnimi mejami in druge ukrepe, s katerimi naj bi preprečili gibanje pre-

vratnih elementov in orožja po latinski Ameriki.

V skupno resolucijo so vključili tudi opozorilo Kubi, da bo lahko zaradi bodočega napada na katero koli ameriško republiko, podobnega napadom na Venezuelo, vsaka ameriška republika z orožjem napadla Kubo.

Sankcije o ukinitvi prevoznih zvez s Kubo so v zadnjem trenutku omilili v toliko, da so obdržali trikrat tedenske zveze med Havano in Meksiko, da bo omogočen morebitnim ubežnikom odhod s Kube.

Štiri ameriške države, ki so glasovale proti sankcijam, še vedno vzdržujejo diplomatske stike s Kubo. Sedaj so postavljene pred izbiro, ali da se podredijo sklepom konference ali pa da izstopijo iz medameriškega sistema.

Opazovalci menijo, da bosta Bolivijska in Urugvaj prekinila stike, medtem ko Chile in Meksiko tega ne nameravata storiti.

Castro je silovito napadel sklepe konference in poudaril, da bo odslej naprej še bolj podpiral komunistične gverilce in teroriste v latinski Ameriki. Medameriško organizacijo je označil za „kolonialno ministrstvo ZDA“. Sovjetska agencija Tass pa je zapisala, da so sklepi konference „nevarni precedent“ in da pomeni „26. julij (dan podpisa sankcij) črn dan za Medameriško organizacijo“.

Komentarji severno in latinskoameriškega časopisa se strinjajo v trditvi, da sankcije ne bodo mnogo škodile Kubi, če jih članice ne bodo vse in striktno izvajale, še manj pa, če ostalega svobodnega sveta ne bo mogoče pridobiti za prekinitev trgovskih stikov s Havano.

Vsekakor pa so bili rezultati te konference za ameriški kontinent velik korak naprej v obsodbi, ne samo moralni temveč tudi materialni komunizma na Kubi in kjer koli na svetu.

Komunistična konferenca v Varšavi

V torek, 21. t. m., se je v Varšavi začela konferenca med štirimi komunističnimi diktatorji. Hruščov je priletel v Varšavo pod pretezo, da bo prisostvoval slovesnostim 20. obletnice komunističnega suženjstva Poljske, Gomulki pa je dal ukaz, naj povabi v poljsko prestolnico še češkega kom. diktatorja Novotnija in zahodnonemškega oprodokremlja Ulbrichta.

Vsi štirje, Hruščov, Gomulka, Novotny in Ulbricht so prisostvovali paradi poljske vojske, ki je zopet prva po petih letih, nakar so se zaprli v sejno dvorano in razpravljali predvsem o sporu s Kitajsko in o težavah, v katerih se nahaja sovjetski blok zaradi vedno večjega notranjega razkroja. Na programu so imeli razgovor o naraščajoči moči Zahodne Nemčije in o ukrepih, ki naj bi jih podvzeli, da ne bi Zahodna Nemčija nekega dne pregazila Vzhodne in si jo priključila.

božjem imenu... rotimo vas..., da končno prenehate s tem strašnim klanjem, ki že več kot leto dni dela sramoto Evropi. Kri bratov teče po suhem in po morju. Najlepše pokrajine Evrope, tega vrta sveta, so posejane s trupli in ruševinami: tam, kjer je še pred kratkim cvetela industrija in so se širila obdelana polja, sedaj grmijo topovi ter njihova razdiralna sila ne prizanaša ne vasem ne mestom, marveč povsod seje zmešnjavo in smrt... Prenehajte z medsebojnim uničevanjem; zapomnite si, da narodi ne umrjejo; ponižani in zatrti se pod jarmom, naloženim nanje, pripravljajo za nove boje... Ravnotežje sveta in napredek ter zagotovljen mir temeljijo na medsebojni naklonjenosti in spoštovanju pravic in dostojanstva drugih...“

S tretjo okrožnico, Dés le Début, pa je Benedikt XV. že podal konkretne predloge za pomirjenje in ureditev sveta po vojni: „...Prva, najosnovnejša točka mora biti, da mora moralna sila pravičnosti nadomestiti materialno silo orožja; tej mora slediti pravičen sporazum o istočasni in medsebojni razorožitvi, v skladu s pravili in garancijami, sklenjenimi vzporedno, v toliki meri, da bo zaščiteno vzdrževanje javnega reda vsake države; namesto voj-

ske pa je treba ustanoviti organizacijo s mirovnimi funkcijami, oboroženo s sankcijami, ki jih lahko podvzame proti državi, ki ne bi hotela predložiti mednarodnih problemov njeni razsodbi ali sprejeti njenega sklepa... Toda teh mirovnih sklepov ni mogoče doseči brez medsebojnega odstopa sedaj zasedenih ozemelj... Isti duh enakosti in pravičnosti mora voditi proučevanje ostalih ozemeljskih in političnih vprašanj in zlasti tistih, ki tičejo Armenije, balkanskih držav ter področij, ki tvorijo bivšo kraljevino Poljsko... Takšni so glavni temelji, na katerih mora biti, tako mislimo, zgrajena bodoča reorganizacija narodov...“

Po vojni je bil Benedikt XV. izločen iz sodelovanja pri mirovnih pogodbah, na podlagi tajnega določila Londonskega sporazuma, sklenjenega leta 1915 med zavezniki in Italijo, pred vstopom Italije v vojno.

Pol stoletja je minilo od začetka prve svetovne vojne. Dolga doba za posameznika, toda kratka za zgodovino. Pred petdesetimi leti se je svet začel spreminjati, prestopa se še vedno čez nov prag zgodovine. Veliki drami, ki se je začela odigravati pred petdesetimi leti, še danes ni konca.

krajini si je ZSSR prisvojila po drugi svetovni vojni. Gomulka tudi ni smel povabiti bolgarskih in madžarskih komunistov, ker bi lahko delali težave glede napadov na Zahodno Nemčijo in ZDA, na državi, s katerimi se vsi ti sateliti trudijo dobiti čim boljše trgovinske odnose, ker jim sovjetsko gospodarstvo ne more nuditi razvoja. Tito v

Varšavo ni bil povabljen, ker se je s Hruščovom pogovoril o zadevah, o katerih sedaj razpravljajo, že, ko je bil na kratkem sestanku z njim po svojem odhodu iz Pinske.

Po dvodnevni konferenci so komunistični diktatorji odšli iz Varšave v svoje države.

Goldwaterjev pogled na svet

Po zmagi na kongresu republikanske stranke za predsedniškega kandidata se je ameriški senator Goldwater sestal s predsednikom Johnsonom ter z njim razpravjal o problemu novega ameriškega zakona o pravicah črncev. Goldwater je predlagal Johnsonu, da problema tega zakona ne bosta ne on niti ne bodoči predsedniški kandidat demokratske stranke, ki bo verjetno Johnson, izbrabljala v bližajoči se volilni kampanji.

Svetovno časopisje je prenehalo komentirati o Goldwaterju in njegovem volilnem programu prav tako iznenada, kakor je iznenada zagnalo krik in vik proti njemu, ko je postal republikanski predsedniški kandidat. Tu in tam se z njegovo osebo bavijo posamezne politične revije ter objavljajo izvečke iz njegovih izjav in govorov v ameriškem kongresu ter iz njegove knjige The conscience of a conservative, v kateri

Goldwater podaja svoj pogled na svet. Zaradi aktualnosti ponatiskujemo v prevodu najznačilnejši odstavek iz te knjige našim bralcem:

„Božji in naravni zakoni nimajo datuma. Načela, na katerih sloni konservativna politika, so nastali v procesu, ki nima nobene zveze s socialno, gospodarsko in politično dejavnostjo, ki se spreminja iz desetletja v desetletje in iz stoletja v stoletje. Ta načela izhajajo iz narave človeka in iz resnic, ki jih je razodel Bog o svojem stvarstvu. Okoliščine se spreminjajo. Prav tako se spreminjajo problemi, ki jih oblikujejo okoliščine. Toda načela, ki predstavljajo rešitev problemov, se ne spreminjajo. Konservativni pogled na svet ni nič več in nič manj, kakor poskus uporabljati modrost in izkušnjo in razodete resnice preteklosti za reševanje današnjih problemov...“

I Z T E D N A V T E D E N

Brazilski državni kongres je z veliko večino sprejel vrsto ustavnih sprememb. Med njimi tudi tisto, proti kateri je bil predsednik Humberto Castelo Branco, in s katero mu je sedaj podaljšana predsedniška doba do marca meseca 1967. Kot znano je predsednik Castelo Branco ponovno zatrjeval, da hoče izročiti predsedstvo brazilske republike svojemu nasledniku dne 3. decembra 1965, t. j. tistega dne, ko bi potekla predsedniška doba odstavljene predsedniku Goulartu. Ostale ustavne spremembe določajo, da bodo novega predsednika volili z absolutno večino v drž. kongresu, da smejo biti izvoljeni tudi častniki in podčastniki, ki pa v slučaju izvolitve ne bodo smeli izvrševati vojaške službe. Volilno pravico so dobili tudi nepismeni in sicer samo za občinske volitve. Sprejete ustavne spremembe o predložitvi volitev ter o volitvi predsednika z absolutno večino v drž. kongresu predstavlja hud udarec za guvernerja države Guanabara Lacerda, predsedniškega kandidata za prihodnje volitve, kajti z njimi se je verjetnost njegove izvolitve v novih okoliščinah zelo zmanjšala. Lacerda je poslanec socialdemokratske stranke in demokratske zveze napadel z očitkom, da so z izglasovanimi ustavnimi spremembami razbili revolucijo. Brazilski državni kongres je tudi z ogromno večino zavrnil predlog nekega poslanca, naj bi ustavo spremenili v tem smislu, da bi bila dovoljena ločitev zakona. Za tako spremembo je glasovalo samo 38 poslancev, proti pa 208.

V Čilu je 21. julija potekel rok za vlaganje list s predsedniškimi kandidati. Državnim volilnim oblastem so bili do tega dne prijavljeni naslednji kandidati: kršč. demokrat Eduardo Frei, radikal Julio Duran in filokomunist Salvador Allende. Volitve bodo 4. septembra.

V Severni Ameriki je prišlo znova na več mestih do težkih izgrediv črncev. Zlasti hudi so bili v mestu Rochester v državi New York in v newyorškem črnskem mestnem predelu Harlem. V mestu Rochester je pri izgrediv sodelovalo okoli 2000 črncev, ki so napadli tudi policijo. V Harlemu je policija zaprla komunističnega propagandista črnce, ki je ostale črnce hujskal k izgredu.

U Thant, glavni tajnik OZN, je imel v Londonu več razgovorov s predsednikom britanske vlade Home-om ter zunanjim ministrom Butlerjem. Nanašali so se zlasti na položaj na otoku Cipru, ki postaja vedno težji, zaradi dovažanja orožja na otok tako iz Grčije, kakor iz Turčije. Iz Londona je U Thant odšel v Pariz, kjer je z De Gaullem razpravjal o položaju na Daljnem Vzhodu. Kot znano De Gaulle zagovarja stališče, da je mogoče rešiti sedanji nemirni položaj v tem delu sveta samo z nevtralizacijo tamošnjih držav. Takega

menenja je tudi glav. tajnik ZN U Thant. To je potrdil v Rangunu, kamor je prišel prvič po izvolitvi za glavnega tajnika ZN, ko je dejal, da je mogoče rešiti vietnamski problem samo s političnimi in diplomatskimi akcijami, ne pa z vojaškimi. Istočasno pa je predsednik južnovietnamske vlade gen. Nghuyen Khanh poslal prošnjo vladam 34 držav, naj mu nujno pošljejo pomoč za uspešno nastopanje proti komunistični napadalnosti.

Aldo Moro je po 27 dneh politične krize sestavil novo italijansko vlado. Njen sestav je skoro isti, kot je bil njegove prve vlade. Manjše spremembe so napravili samo krščanski demokrati in Nennijsvi socialisti. Vlada pa ne bo imela lahkega stališča. Proti njej se javljajo namreč že glasovi, še predno je pred poslansko zbornico in senatom objavila svoj delovni program. Tako je prvak desnega krila krščanske demokracije biv. predsednik Mario Scelba v članku zapisal, da bo treba v tej vladi razčistiti še marsikatero vprašanje; biv. krščansko-demokratski predsednik Fanfani, ki izgleda ne more preboleti, da ni več on predsednik sredinsko-levičarske vlade, je pa napovedal, da bo na prihodnjem kongresu kraščansko-demokratske stranke glasoval proti Aldu Moraju. S to svojo izjavo je izzval Saragata, predsednika social-demokratske stranke, ki v Morojevi vladi zavzema položaj zunanjega ministra, da je silovito napadel Fanfanija. Pa tudi Nenni ima lahkega stališča. V svoji stranki mora namreč še vedno prepričevati svoje ljudi, da s sodelovanjem s krščanskimi demokrati ni izdal programa, s katerim je 17 let nastopal v opoziciji. Nenni je v javni izjavi naglasil, da je v Italiji pod sedanjimi okolnostmi mogoča samo vlada sredine in leve.

José María Gill, prvak krščansko-demokratskega gibanja v Španiji, se je po dveh letih življenju v emigraciji vrnil iz Rima v Madrid. Po pristanku letala je policija Gilla odvedla na sedemurno zasliševanje, nato so ga pa izpustili na svobodo. Kot znano se je José María Gill pred dvema letoma udeležil kongresa evropskega gibanja v Muenchnu, na katerem so nekateri govorniki ostro napadali Francovo vlado v Španiji. Zaradi udeležbe na tem kongresu je bil Gill tudi izgnan iz Španije.

V Kairu je Naser priredil po končani konferenci predsednikov afriških držav veliko vojaško parado, na kateri je pokazal tudi moderno sovjetsko raketo orožje, s katerim je oborožena egiptovska vojska.

V Sovjetski zvezi so v začetku letošnjega leta poslali na prisilno delo v gubernijo Arhangelsk 24-letnega sovjetskega pesnika Jožefa Brodskyja. Na to kazen so ga obsodili kot „zajedalca človeške družbe“, ker si ni hotel z ročnim delom služiti vsakdanji kruh.

Slovenski romarji pri Lurški Materi božji

Med številnimi romarji iz vseh delov sveta so bili letos znova v Lurdu tudi Slovenci. K Lurški Materi božji so poromali v dne 10. do 18. julija Slovenci iz Tržaškega, Goriškega, Slovenskega Korotana ter iz zahodnega dela Evrope. Je to že drugo njihovo romanje po vojni. Prvo je bilo leta 1958 pod vodstvom škofa dr. Rožmaha. V Lurdu so se pripeljali s posebnim vlakom, ki ga je dala na razpologo francoska železniška družba. Italijanska se je namreč izgovarjala, da nima razpoložljivih vagonov. V Trstu italijanski narodni prenapetosti tudi niso dovolili, da bi bili romarji na okna nalepili napise „Slovenci a Lourdes“. To so lahko storili šele med vožnjo po zgornji Italiji. V Tržiču je romarski vlak sprejel še slovenski skupini iz slov. dela Koroske (133) pod vodstvom dr. Janeza Polanca (140) romarjev. Romarski vlak je odpeljal od Tržiča 700 romarjev. V Milanu so se jim pridružili še pavlinci, ki so vse romanje organizirali. Na naslednjih postankih vlaka se je pridružilo še nekaj Slovencev. Glavno vodstvo romanja so tvorili dr. Stanko Janežič, Franc štuhec ter Stanko Zorko iz Trsta, za skupino romarjev, ki je odšla iz Lurda še v Španijo, je bil odgovoren Jože Jurak. Za duhovno vodstvo za romarje sta skrbela gg. Jože Jurak in dr. Janez Polanc.

Ob prihodu v Lurdu je slovenske romarje pozdravil direktor slov. dušnega pastirstva v Franciji g. Nace Čretnik s Stankom Kavalarjem, slov. dušnim pastirjem v Sev. Franciji ter dr. Felcem, ki je pripeljal romarje iz Stuttgarta. Romarska skupina se je tako povečala na 800.

Dne 14. julija, na francoski narodni praznik, je lurški škof msgr. Theas na trgu pred kipom Brezmadežne blago slovil novo slovensko romarsko zastavo, ki ima na eni strani podobo Matere božje z napisom „Sveta božja Porodnica — bodi nam pomočnica“. Slika je delo akad. slikarja Toneta Kralja, na drugi strani je pa slika slovanskih blagovestnikov z napisom „Sv. Ciril in Metod — varujta naš rod“. Lurškega škofa je ob prihodu med slovenske romarje pozdravil Rev. Nace Čretnik. Po blagoslovitvi zastave so slovenski romarji z odšli v sprejedu v baziliko.

V naslednjih dneh so imeli slovenski romarji v Lurdu vrsto svojih romarskih pobožnosti. Med drugim je imel zanje mašo po vzhodnem obredu g. dr. Stanko Janežič ob asistenci dr. Kosmača in Markuža. Udeleževali so se pa tudi splošnih romarskih pobožnosti, ki so bile tiste dni pri Mariji v Lurdu. Poleg izletov v lurško okolico so imeli tudi skupni sestanek za medsebojno spoznavanje. Na njem je sporočila pozdrave Slovencev iz Goriške gde. Ljubka Šorli, iz Koroske g. dr. Polanec, g. Stanko Kavalar pa v imenu slovenskih izseljencev iz Francije.

Slovenski romarji so s svojimi nastopi in mogočnim prepevanjem slovenskih Marijinih pesmi vzbujali splošno

pozornost. Na vse so napravili najlepši vtis. O tem priča pozornost, katero jim je posvetil lurški list „Lourdes Eclair“, v številki z dne 15. julija t. l. Ta list ima namreč na prvi strani zgoraj velik napis „Slovensko romanje“. Pod njim

MOLITEV, PROŠNJA IN ZAOBLJUBA

„Marija skoz življenje voditi srečno znaš“ pojemo doma in v tujem svetu, posebno pa v Marijinem mestu Lurdu. Iz vseh krajev smo prihiteli: Iz Trsta in Gorice ter slovenskega Korotana, izseljenci iz Pariza, iz rudnikov v severni Franciji, iz tovarn v Stuttgartu. Prihiteli smo k svoji Mariji.

Toda nismo prihiteli ne sami, ne praznih rok. V duhu so z nami vsi rojaki, s sabo smo prinesli zahvalo, tegobe, molitve, bremena in grehe slovenskih fara, trpljenje, krivice in upe slovenskega naroda.

Mati! Ne zabi ljudstva, ki se z ljubeznijo in zaupanjem k Tebi zateka pri Gospe Sveti, na Svetih Višarjah, na Brezjah in na vseh drugih romarskih potih, nagosto posejanih po vsej slovenski zemlji.

Naj se ob Tvojem materinskem srcu oddahnejo srca Tvojih otrok, naj ob Tebi, ki greh Te nobeden ni skazil, ne sami postanemo sveti, brez greha! Mnogim med nami se kolena krivijo, ker trpljenje, bremena, krivice presegajo meje. Ti, ki si na Golgoti stala, ko je na lesu umiral Tvoj sin, daj nam poguma, da bomo tudi mi — vsak zase, vsi skupaj — hrabro in vdano nosili svoja bremena, nam pomagaj, da bomo razumeli, da je veliki petek trpljenja zagotovilo zmage!

Tudi med nami polja dozorevajo, mogla bi dati obilo sadov, a delavcev manjka. Zato Ti, Marija, varuj slovenske duhovne pastirje, Ti, Marija poskerbi, da Slovence nikdar in nikjer ne bo manjkalo svetih duhovnikov.

Mati, nam daj poguma, Tvojim otrokom, bratom slovenske krvi, ki so Tvojega Sina ali zapustili ali ga pa sploh ne poznajo, pa milost izprosi, da bodo eni in drugi sprejeli betlehemske blagovesti!

In ko bomo v par dneh odhajali na svoje domove, se moramo vrniti polni dobrote, polni svetosti, polni zaupanja, polni poguma, saj bomo s sabo nosili Kristusa, Tvojega Sina, saj bo Tvoja materinska ljubezen ogrevala srca Tvojih otrok. Da bomo tako kos izpolniti svoje poslanstvo v Cerktvi, za katero Te ob vesoljnem cerkvenem zboru prav posebej prosimo, za njo in za vse, katere je Tvoj Sin izbral, da jo vodijo.

Ko smo prihajali, nas je objel Tvoj mehki pogled; ko bomo odhajali, bomo odhajali v zavesti, da nas spremlja Tvoj materinski blagoslov.

Isti mehki materinski pogled nas bo sprejemal, ko bomo na slovenskih tleh poklekali pred Tvojo podobo, v preprostih domovih in Tvojih cerkvah.

Zato bomo vedno z lahnim korakom, s pogumom stopali po Tvoji poti, pa naj bo posuta z veseljem ali trpljenjem. S pogumom bo slovenski narod pod Tvojim materinskim vodstvom sam tkal svojo usodo, pri tem ga bo bodrila zavest, da si Ti, Marija, Mati nas vseh in da smo Slovenci Tvoji otroci.

Prvotno je bilo za to slovesno izpoved slovenskih romarjev sestavljeno drugačno besedilo s šumniki. Ko je pa bilo ugotovljeno, da tiskarna ne razpolaga s takimi črkami, je bilo treba napraviti novo besedilo in sicer tako, v katerih ni šumnikov. Zato je pod gornjim besedilom v omenjenem francoskem listu še naslednji prepis: „Slovenski besedniki se bodo morda spogledovali, v kaki obliki smo Ti povedali, kar nosimo v svojih srcih. Nas slovenskih romarjev v Lurdu pa ni sram, ker smo morali v naglici s samimi „c, s, z“ brez kljukice povedati, kar smo hoteli povedati.“

Pod besedilom gornje izpovedi slovenskih romarjev je v širini cele strani objavljena 10 cm visoka skupinska slika slovenskih romarjev pred vhodom v baziliko Lurške Matere božje.

Isti list je na tretji strani objavil tudi daljši članek, v katerem je svojim bralcem zelo lepo predstavil Slovence in njihovo domovino, povedal kdaj so sprejeli krščanstvo, prikazal med njimi delovanje svetih bratov Cirila in Metoda ter slovenskih škofov, pod kateri

sta bili objavljeni sliki z nove slov. romarske zastave. Na levi strani slika sv. Cirila in Metoda, na desni pa slika Matere božje. Med obema je slika z blagoslovitve nove slov. romarske zastave.

Pod temi slikami je v štirih stolpcih objavljena v slovenskem jeziku naslednja

Iz življenja in dogajanja v Argentini

XXII. mednarodna razstava plemenske živine

Odpri so jo v soboto dne 25. julija. Navzoči so bili poleg predsednika republike dr. Ilje predstavniki argentinskega političnega in gospodarskega življenja, najvišjih državnih civilnih, vojaških in cerkvenih oblasti ter množice ljudstva iz prestolnice in provinc. Mednarodna razstava čistokrvne plemenske živine je namreč vsako leto največja in najpomembnejša argentinska gospodarska manifestacija. Pa ne samo gospodarska: to je tudi revija vsega, kar premore lepega argentinska družba. Zato so Argentinci na to razstavo zelo ponosni.

Že davno pred napovedano uro za začetek slavnosti na ogromnem gospodarskem razstavišču Argentinske kmetijske družbe v Palermu v Buenos Airesu, je bilo v tem mestnem delu po vseh ulicah toliko ljudi, da so prometni stražniki komaj vzdrževali red in poskrbeli za nemoten dohod avtomobilov z odličnimi osebnostmi. Vse je hotelo na razstavo, toda mesta na njej ni bilo več nobenega.

Predsednik republike dr. Ilja se je pripeljal na razstavo v spremstvu drž. tajnika za kmetijstvo in živinorejo ing. Walterja Kuglerja. Vojaška godba je zaigrala koračnico Aurora, San Martinovi grenadirji so med tem dvigali narodno zastavo na drog, istočasno so nad prostornim razstaviščem spustili v zrak jato golobov, ki so krožili nad njim, ko je vojaška godba igrala narodno himno. Sledila je baletna točka Nebo domovine. Plesalci in plesalke so jo izvajali v narodnih nošah. Zatem sta bila govora predsednika Kmetijske družbe Faustina A. Fana in drž. tajnika za kmet. in živinorejo ing. Walterja Kuglerja. Prvi je v izbranih besedah poveljeval svobodo in privatno iniciativo in zavračal absolutistični ter socializirajoči državni kolektivizem, predstavnik vlade je pa izrazil veselje nad tako mogočno gospodarsko prireditvijo in napovedal ukrepe, ki jih bo treba podvzeti za še večjo tehnifikacijo kmetijstva. V imenu predsednika republike je proglasil, da je XXII. mednarodna razstava čistokrvne plemenske živine v Argentini odprta.

Sledila je točka, ki je vsako leto najbolj zanimiva. Nastop in sprejod od mednarodne strokovne komisije odbranih bikov, ki so bili proglašeni za „campeone“ posameznih pasem. Vrsto prelepih odbrancev čistokrvnih pasem so začeli campeoni pasem Shorthorn, Holland Argentino, Aberdeen Angus, Hereford, Polled Hereford in Charolais. Nastop in mimohod živine je vzbujal poročal že omenjeni lurški list. Objavil je tudi razgovor svojega urednika z njimi, kateremu so povedali, da so lahko dobili potne liste. Ko jih je pa vprašal, če bi lahko organizirali romanje katoličanov v Lurdu, so mu dejali, da „je to trenutno nemogoče“, s čemer so morali tudi oni priznati, da pod komunističnim režimom verske svobode še vedno ni!

občudovanje in priznanje, zlasti goveje živine in konj. Sledile so vaje s konji, ki so jih izvajali častniki argentinske vojaške šole, ki bodo nastopili tudi na prihodnji olimpiadi v Tokiju. Lepemu nastopu se ljudje niso mogli načuditi. Otvoritveno slavnost so zaključili gaudi iz Güemesa s svojimi konji in tradicionalnimi oblačili kmetijskega ljudstva v provinci Salta.

Po tvoritvi XXII. razstave čistokrvne živine se je na razstavnem prostoru začela tudi prodaja compeonov čistokrvne živine. Že v prejšnjih letih so cenje zanj dosegle izredno visoke zneske. Letos so bili še višji. Saj so n. pr. dva odbrana čistokrvna plemenjaka prodali vsakega za 9 milijonov pesov, ovna pasme Merino Argentina pa za 3.400.000 pesov.

Odkritje arzenala kom. teroristov

V središču Buenos Airesa, v mestnem delu, v katerem žive „boljši in premožnejši“ sloji, je dne 21. julija prišlo v enem od tamošnjih hotelov ob 15.25 minut do strahovite eksplozije, ki je šestnadstropni hotel od tal do vrha prerezala na dvoje. Pod razvalinami je našlo smrt 12 ljudi. Prvotno so mislili, da je do eksplozije prišlo zaradi uha-janja plina, toda med razkopavanjem ruševin in iskanjem ponesrečencev je prišlo do nove eksplozije. To je gasilce in ostalo tehnično osebje za razkopavanje ruševin opozorilo, da je skrajna previdnost na mestu, ker je bila to eksplozija bombe, ne pa plina. In res so kmalu pod ruševinami našli pravi arzenal. Odkrili so razne bombe, granate, puške, revolverje in protitankovsko municijo, poleg tega radio aparate za oddajanje in razho komunistično literaturo.

Ob tem važnem odkritju so državne oblasti uvedle najstrožjo preiskavo. Policija, vojska in orožništvo, kajti jasno je bilo, da so kom. teroristi imeli v omenjenem hotelu v prvem nadstropju arzenal v prostorih, ki so jih vzeli v najem za tri mesece. Preiskava se je iz prestolnice razširila na vse province, ker je bilo ugotovljeno, da so imeli izdelovalci orožja in razstreliva zveze z nedavno uničenimi gverilci v provinci Salta in Jujuy. Notranji min. dr. Palermo je odredil, da so ob odkritju važnega arzenala teroristov državne oblasti odredile temeljito preiskavo po vsej državi.

Sprememba v sestavi Vrhovnega državnega sodišča

Vlada je predložila državnemu kongresu zakonski osnutek, s katerim hoče zvišati število sodnikov-ministrov te najvišje državne ustanove na 10. Predloženi zakonski osnutek tudi določa, da bo v bodoče predsednika vrhovnega sodišča določala vlada in bo njegova funkcija dosmrtna.

Dosedanji predsednik Vrhovnega drž. sodišča dr. Benjamin Villegas Basavillaso je iz zdravstvenih razlogov odstopil. Njegovo ostavko so člani Vrhovnega sodišča sprejeli ter na njegovo mesto izvolili za predsednika dr. Aristobula D. Araoz de Lamadrid-a.

Kaj, da skušnje naše vlade ne izuče?

„Report to America“, glasilo zveze ameriških patriotskih organizacij, je v številki za julij in avgust objavilo naslednji članek, ki ga je za ta list napisal, znani prijatelj narodov Jugoslavije in borec proti Titovi diktaturi, W. B. Smyth, industrialec v New Yorku. V slovenskem prevodu se članek glasi takole:

Pogajanja naše vlade v mesecu maju v Washingtonu z zastopniki komunistične romunske vlade so mi dala misliti. Čemu neki naši takozvani strokovnjaki v zunanji politiki nočejo sprejeti nauka, ki sledi iz njihove žalostne skušnje z jugoslovanskim komunističnim diktatorjem Titom, ki je vsa ta leta lepo delal s svojimi tovariši v Moskvi, nas pa izkoriščal in tovaril.

Voditelji sovjetskega bloka so slutili leta 1963, da nad nje prihajajo nove gospodarske težave. Vedeli so, da neke morajo dobiti hrano in finančno podporo, ali pa jih bo odneslo. Uspeh, ki ga je imel komunizem s Titom, ko ga je predstavil kot neodvisnega komunističnega diktatorja, ki je vsa ta leta lepo delal s svojimi tovariši v Moskvi, nas pa izkoriščal in tovaril. V voditelji sovjetskega bloka so slutili leta 1963, da nad nje prihajajo nove gospodarske težave. Vedeli so, da neke morajo dobiti hrano in finančno podporo, ali pa jih bo odneslo. Uspeh, ki ga je imel komunizem s Titom, ko ga je predstavil kot neodvisnega komunističnega diktatorja, ki je vsa ta leta lepo delal s svojimi tovariši v Moskvi, nas pa izkoriščal in tovaril.

manjšimi podjetji v drugih deželah. Ko bo uspel romunski podvig molžnje, bo morda sledil spet poljski.

25. marca 1953, malo po Stalinovi smrti in skoro pet let potem, ko je bila titovska skupina izključena iz Kominforma, ko smo vsi vedeli, da je Tito vseh tistih pet let stalno lojalno podpiral Moskvo in njeno svetovno politiko, takrat je visok uradnik državnega tajništva pričal pred odborom Doma kongresnikov za zunanje zadeve takole:

„Prelom s Titom in Jugoslavijo je dokončen. Za Rusijo je trpek in katastrofalen v svojih posledicah. To je sedaj taka razpoka med narodom in vlado, da ga Stalinova smrt ni mogla premestiti, pa četudi je morda v začetku, v kar pa jaz ne verjamem, šlo za osebni spor.“

V popolnem nasprotju s tem absurdnim stališčem je pričal William H. Smyth dne 3. junija 1953 pred istim odborom. Rekel je: „Čeprav so Tito in njegovi kritizirali Stalina, odkar so v letu 1948 z njim prelomili, vendar so njihova dejanja popolnoma na sovjetski črti. Zahtevali so mir na Koreji pod sovjetskimi pogoji, izročitev Azije komunističnim silam in na splošno so v dejanjih podpirali sovjete. Tako so si dobro pripravili podlago, da bodo dobrodošli kadar bo treba, da se po moskovskih načrtih zopet vrnejo nazaj.“

Enajst dni kasneje, dne 14. junija 1953, je Tito oznanil obnovo diplomatskih zvez z Rusijo.

Od tedaj vidimo vedno pogostejše izmenjave delegacij, vojaških in drugih, vidimo pogoste obiske med Beogradom in Moskvo in drugimi komunističnimi prestolnicami. Vidimo Titova potovanja po Aziji in Afriki in Južni Ameriki, prav sedaj vidimo njegovo potovanje po Finski. Vse te reči mu omogoča pomoč Združenih držav, čeprav je vse to proti našim interesom. Ali se ne vsiljuje vprašanje: Kako to, da naši strokovnjaki v zunanjih zadevah ne vedo še dandanes o Titu nič več kot so vedeli leta 1953, ko so bili popolnoma napačnega mnenja. Ali res o Titu in komunističnem bloku še vedno nič več ne vedo.

Titova takozvana „misija dobre volje“ po Latinski Ameriki v letu 1959 je bilo odlično pionirsko delo, krčenje poti za Moskvo in komunizem. Takega značaja je bila tudi Titova pot po drugih deželah. 12. maja 1964 je zopet zapustil Beograd in šel v Kongo, Kamerun, Nigerijo, Slonokoščeno obalo, Centralno afriško republiko, Bengalijsko in Mauretanijsko. Očividno mož vabi te narode v komunizem. Pridobiti jih hoče, da bi glasovali s sovjetskim blokom v Združenih narodih. To vse se lepo vjema s sovjetskimi predlogi, ki o njih poroča The New York Times z dne 13. junija 1964, da je treba razširiti Varnostni, Gospodarski in Socialni svet Združenih narodov, da bi v njih mogli dobiti več mest zastopniki azijskih in afriških narodov.

Potem ko smo razglasili naša pogajanja z romunsko komunistično delegacijo kot naš vdor med sovjetske vzhodno-

no-evropske satelite, lahko pričakujemo, da bodo drugi sateliti Romunijo napadali. Zmerjali jo bodo kot izdajalco komunizma, kot so včasih napadali Tita. Ruska imena ulic in trgov, učenje rušine in podobne reči bodo morda v Romuniji opustili. Vse take reči delajo nalašč, da imajo naši strokovnjaki občutek, da uspešno razkrajajo sovjetski blok, in je zato treba še dati dolarjev, da bi se odbržala v Romuniji komunistična diktatura, ki bi jo romunsko ljudstvo odvrlo, če bi dobilo možnost in priliko.

Tito je po svojem obisku v Finski šel v Leningrad k Hruščovu, da je poročal o uspehu svoje finske misije, da sta razpravljala o komunistični politiki na splošno in posebej o njegovi bodoči poti na Poljsko. Fraze „monolitna ednost“, „enotnost pogledov v vseh vprašanjih sedanje dobe“, ki sta jih Tito in Hruščov uporabljala v skupni izjavi, ki sta jo dala po svojih razgovorih v Leningradu (po New York Times, 12. junija 1964), so morda razburile nekatere naše strokovnjake v mednarodni politiki, toda nam navadnim smrtnikom se zdi, da ti izrazi čisto naravno sledijo prejšnjim izjavam in zlasti napitnicam med sovjetskimi obrambnim ministrom, maršalom Malinovskim in jugoslovanskim obrambnim ministrom generalom Gošnjakom med obiskom Malinovskega v Beogradu. Malinovski je poudaril „tradicionalno prijateljstvo“ in „bratstvo obeh narodov v orožju“. Naša vlada in časopisje sta seveda vse to kar praznila.

Tito pa pri vsem tem noče izgubiti

posojil in podpor v nobenem slučaju. Zanimivo je, da so vsi ti obiski in izjave prišle le potem, ko je naša vlada 21. aprila v Beogradu privolila, da bo prodala Titu: za 18.000.000 dolarjev pšenice, ki bo plačana v jugoslovanskih dinarjih. 85% teh plačil bomo dali Titu v dolgoročnih posojilih za gospodarski napredek Jugoslavije; za 20.000.000 dolarjev pšenice, ki bo plačana v dolarji v treh letih; za 26.000.000 dolarjev bombaža, jedilnega olja in fižola, kar vse bo plačljivo v dolarjih na odplačila v 17 letih. To se pravi: za 64.300.000 dolarjev hrane, ki jo mi Titu dobavimo takoj, pa jo bomo dobili deloma plačano po tako lahkih pogojih za plačnico, da se to komaj še more imenovati plačilo kupnine v stvarnem pomenu te besede.

Taka posojila tukaj doma v Združenih državah bi mogla rešiti ameriška podjetja, recimo New Haven železnico, ki služi našim lastnim državljanom. Tak posojila bi mogla nam pomagati graditi stanovanja za revne. Toda taka posojila Titu le njemu omogočajo, da milostno deli kredite Alžiriji, Kambodžji, Laosu, Pakistanu, Jemenu in drugim, vedno z namenom, da širi komunizem, da podpihuje razpoloženje proti nam kot „kapitalistični“ in „kolonialistični“ sili.

Če naša vlada sedaj namerava napraviti nekaj podobnega s komunistično vlado Romunije, da bi se tudi tam diktatura odbržala proti volji romunskega ljudstva, ki je naš edini, resnični prijatelj, se moramo vprašati: Ali se naši vladni ljudje nikdar ne bodo prav nič naučili?

Novice iz Slovenije

V Ljubljani je umrl dr. Maks Samec, redni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti ter dolgoletni upravnik kemičnega inštituta. Pok. Samec ni slovel kot znanstvenik samo v Sloveniji, ampak tudi v mednarodnem znanstvenem svetu, kjer je sodeloval s svojimi razpravami v raznih strokovnih listih. Med drugim je bil tudi član odbora Mednarodnega društva za radiobiologijo.

V Narodni galeriji so odprli razstavo „Stari tuji slikarji na Slovenskem“. Razstava, ki bo odprta vse poletje, je že druga v vrsti razstav, na katerih bodo razstavljeni dela tujih slikarjev na Slovenskem. Prva je obsegala območja Ljubljane, na drugi so zbrane umetnine tujih umetnikov s slovenskega dela stajerske in Prekmurja, tretja bo obsegala Primorsko, četrta pa področje stare Kranjske.

V založbi Slovenske matice v Ljubljani je izšla knjiga „Razkroj fevdalne agrarne strukture na Kranjskem“. Napisal jo je Marijan Britovšek. Je to razširjena in spopolnjena njegova doktorska disertacija „Srenjska zemljišča in služnostne pravice na Kranjskem“. Knjiga je eno prvih zgodovinsko-znanstvenih del na Slovenskem s področja agrarne zgodovine.

V Ljubljani je od 25. do 30. maja zasedala slovenska terminološka komisija. Glavno njeno delo je priprava primerjalnega slovarja slovenske jezikovne terminologije v dveh verzih, ki mora iziti za VI. mednarodni slavistični kongres leta 1968 v Pragi. Istočasno kot terminološka komisija v Ljubljani,

je zasedala v Beogradu tekstološka, v Sarajevu pa mednarodna slavistična dialektološka komisija.

Umrli so. V Ljubljani: Hilda Bogataj roj. Polse, upok., Jože Zajec, upok., Janez Debeljak, Mihael Furlič, upok., Vincencija Kastelic roj. Pirnat, Alojzij Kante, žel. upok., Katarina Marincelj, upok., Franc Kramberger, upok., Hugo Beltram, upok., Jože Jezeršek, frizerski mojster, Frančiška Roš roj. Hribar, upok., Franc Stražišar, dr. Josip Faklin, polic. svetnik v p., Alojz Zidar, kolarski mojster, Ignac Zima, upok., Viktorija Jagodic roj. Jakl, Hermina Golov roj. Kosmač, Bogomir Kranjc in Ivan Štrukelj, pismonoša v p.v. Dravljah, Alojzija Pevec roj. Tomšič v Mirni, Franc Grile, zidarski mojster v p. v Radovljici, Franc Rjavec v Strnišču, Jan Ulman, upok. v Kamniku, Zinka Pugelj roj. Ogrin, učiteljica v Ribnici, Janko Dimnik, upok. v Sneberju, Alojzij Šešek, upok. v Šmartnem pod Šmarno gor. Pavle Zrnc v Rudniku, Marija Rimondo roj. Knific v Valburgi, Slavko Jurca v Postojni, Marija Ponikvar roj. Debevec v Fari na Blokah, Lovro Vau-pot, davčni inšpektor v p. v Slovenj gradu, Frančiška Malovrh roj. Prijatelj v Kranju, Jože Kodarin in Izoli, Ferdinand Laznik, kolarski mojster v Radečah, Hinko Šašel, pek. mojster v Mokronogu, Marija Cink roj. Bručan v Zalcu, Albin Lavrič, barvar v Zupazah, Alojzija Osovnikar roj. Krušič v Škofji Loki, Jožica Korpar roj. Budinek, učiteljica v p. v Kranjski gori, Franc Brenčič v Dolenjem Logatcu in Antonija Mušič v Črnučah.

SLOVENCI PO SVETU

BUENOS AIRES

Osebnosti

Družinska sreča. V družini Pavla Belca in njegove žene ge. Ivanke roj. Rupnik v mestu José L. Suárez se je rodil sin, ki ga je na ime Pavel krstil g. Franc Grom, za botra sta pa bila g. Matija Rupnik in ga. Marija Hrovat. Srečnim staršem naše čestitke.

† Stanislava Kosič. V Bs. Airesu je 13. julija 1964 umrla v 66. letu starosti Stanislava Kosič por. Beltram doma iz Mirna pri Gorici. Njen dom s čevljar-skim delavnico na Paternalu je bil vedno odprt vsem Slovincem, starim in novim naseljencem. Za njo žalujejo njen mož Albert, sin Albert in hčerka Milena por. Jamše. Vsem izrekamo iskreno sožalje, rajni pa želimo večni mir in pokoj!

CASTELAR-MORON

Moronski škof in prelat Novak med Slovenci na Pristavi

V Sv. Sloveniji smo poročali o lepem slavlju, ki so ga pripravili župljani župnije sv. Jude Tadeja v Ituzaingone dne 9. julija svojemu župniku g. Francu Novaku ob njegovem imenovanju za papeškega prelata. Po naročilu škofa Raspantija so bili na slavnost povabljeni tudi Slovenci.

Kljub temu je pa slovenska farna skupnost v Moronu še sama priredila slovesnost v počastitev novega slovenskega prelata in moronskega škofa, dne 26. julija na Slovenski pristavi. Za izvedbo proslave je bil sestavljen poseben pripravljalni odbor. Njegovemu povabilu se je odzvalo lepo število rojakov iz Morona in Castelarja ter v moronski škofiji delujočih slov. duhovnikov z g. župnikom župnije sv. Marte dekanom g. Cirilom Milavcem na čelu. Navzoč je bil tudi direktor g. Anton Orehar. Prav tako župnik župnije sv. Mihaela, v kateri živi veliko Slovencev in v katero spada tudi Slovenska pristava, g. Paura.

V imenu pripravljalnega odbora je g. prelata pozdravil z izbranimi besedami g. Ivan Kopač. Izrekel mu je čestitke k imenovanju za papeškega prelata tudi v imenu Moravčanov. G. prelat se je za pozdrav zahvalil, nato pa izrazil prošnjo in željo naj njegovo osebo tega dne več ne omenjajo in naj vsa pozornost Slovencev velja škofu msgr. Raspantiju.

Ko se je pripeljal msgr. Raspanti na slovo pristavo, so ga Slovenci navdušeno sprejeli, nato ga pa povabili v dvorano, kjer je bila pozdravna prireditev.

V dvorani so otroci šolskega tečaja Dr. Franceta Prešerna najprej pozdravili prelata z zborna deklaracijo, pozdravna govora škofu in prelatu sta imela v španščini in slovenščini najprej g. Pavle Rant, nato pa g. direktor A. Orehar, otroci šolskega tečaja so pa pod vodstvom ge. Marije Geržiničeve in spremljavi s kitaro ge. Marijane Batageljeve z vsem občutjem zapeli venček slovenskih pesmi z besedno povezavo in pojasnilom v kasteljanščini, ki so škofu

in ostalim argentinskim gostom prikazale slovensko domovino in razne njene običaje. Deklice v narodnih nošah so izročile slovenske šopke škofu msgr. Raspantiju, g. prelatu Novaku in g. direktorju Oreharju.

Ko je povzel besedo škof Raspanti, so mu vsi navdušeno ploskali. Bil je navdušen in prevzet od lepote slovenskih pesmi. Toplo se je zahvaljeval za pozornost in poudarjal, da je ta dan zanj najlepše doživetje. Otroke je vzpodbujal, naj negujejo slovenske pesmi in naj jih prepevajo. Zahvalil se je Slovincem za dober zgled, ki ga s svojim verskim življenjem dajejo okoli, v katerem žive. Zatem pa je znova poudarjal, da je s predložitvijo g. Novaka za imenovanje za papeškega prelata hotel dati vidno priznanje slov. duhovnikom, ki požrtvovalno in z vso vnemo delujejo v njegovi škofiji in po ostali Argentini, kakor tudi vsem ostalim Slovincem. Končno je izrekel prošnjo in željo, naj bi slovenska domovina postala kmalu spet svobodna. Obljubil je, da jo bo potem prišel obiskati tudi on.

To njegovo obljubo so vsi sprejeli z navdušenim in dolgotrajnim odobravanjem.

SLOVENSKA VAS

Prosvetno življenje

V nedeljo, 12. julija, je društvo Slovenska vas pridelilo vsakoletne „koline“. Naslednjo nedeljo so obiskovalci Slovenskega doma imeli priliko videti lepe barvane skioptične slike iz Slovenije, katere je razlagal g. Lado Lenček CM in dva filma o blagoslovitvi naše cerkve. Ta prireditev je imela namen biti nekaj uvod v slovesno praznovanje pete obletnice blagoslovitve, ki se bo praznovala letos v novembru. Zadnjo nedeljo, 26. julija, pa so člani dramskega odseka društva Slovenska vas ponovili igro „Trije tički“ v korist vikarijske Vincencijske konference.

Igra „Trije tički“ je zelo stara slovenska burka v dveh dejanjih. Dasi jo starejši gledalci že dobro poznajo, jo vedno radi ponovno vidijo v novih zasedbah. Za to priliko jo je posebej krbno pripravil režiser g. Slavko Reven, ki je igral tudi vlogo piskrovega štrmenclja. Zelo posrečeno je ponovno potrdil, da je tudi v šaljivih vlogah pravi mojster. Krojača Iglaca je igral naš karakterni igralec Tone Novljan, ki je tudi ob tej priliki pokazal, da šaljivosti da prednost pred resnostjo. Uvarja Zajca je posebej mnogoobčetovali Jadrin Zidar. Jože Černak je kot gostilničar Jarom z veliko večino strelgel gostom in delal zmešnjavo na sodišču. Zelo spretno ga je spremljala njegova žena Špela — gđc. Francka Strahova. Sluga Peter, posebej bljen po Francetu Gerkmanu, je bil neroda, kakršno si je zaželel pisatelj igre, sodnik — Ciril Jan — zadosti uraden in birlj Fr. Lipovca, skoraj preveč strumen.

Kot uvod v „Koline“ je bila igra naravnost posrečeno izbrana, dasi smo

ugotovili, da se to ni zgodilo namenoma. Ko so se namreč „trije tički“ gostili z zapeljivimi „kolinskimi“ klobasami, so vzbudili navzočim tak tek, da po končani igri, kar ni bilo mogoče zadostiti pristnih kranjskih dobrot lačnim želodcem. Več kot uro časa je trajalo, preden so natakariji šele prišli do prvega oddiha. Ob veselih zvokih so se vrstile pečenice, krvavice in pečenke, zalite z dobro kapljico, dokler ni praktično vsega zmanjkalo.

Prihod misijonarja

Na počitniškem potovanju je prispel k svojim sobratom v Slovensko vas misijonar iz Konga br. Karel Kerševan CM. Želimo mu predvsem, da bi se v pristnem slovenskem okolju res „počitniško počutil“ po tolikih naporih sredi črnega kontinenta. V naslednjih tednih bo tako v naši vasi, kakor tudi v drugih predmestjih Buenos Airesa pokazal lepe filme o življenju v tej šele pred kratkim svobodni državi, ki se je dolgo časa nahajala v središču svetovnega zanimanja.

RAMOS MEJIA

Družabni večer

Slomškov dom se trudi, da bi svojim članom in prijateljem dal možnost razširitev obzorij na področju kulture in v ta namen prireja redne prosvetne večere. Za potrebno razvedrilo in družabnost pa so v domu na razpolago razne igre, bar itd. V ta namen prireja od casa do časa tudi družabne večere, ki služijo po eni strani spoznavanju člastva med seboj, po drugi pa dajo priliko, da se v nevezani besedi premlevajo razna skupna vprašanja. Tak večer je bil v soboto, 25. julija, ki je ob pogrnjenih mizah zbral lepo število rojakov. Poleg dobrot iz kuhinje in kleti je bil na sporedu kratek kulturni program, ki je zelo zadovoljil navzoče. Prijetno presenečenje je bil nastop terceta sester Duričevih, ki so zapele tri pesmi: Preljub vesele, Navzgor se širi rožmarin in Bratci veseli vsi. V drugem delu je pa nastopil moški kvartet in zapel: Stoji v planini vas, Jaz pa moj gvaček. Iz stolpa se mi zvon glasi in Majolko. Poslušalci so vidno zadovoljni nagradili pevke in pevce z odobravanjem. V veselem vzdušju tudi harmonika ni manjkala in glasba s plošč. Vsa zabava je potekala res v družinskem vzdušju in je želeli, da bi prav to vzdušje dajalo vedno bolj pečat Slomškovega domu.

BERAZATEGUI

Lepo uspelo prireditve smo imeli v nedeljo, 26. julija, v našem domu. Vsa naša skupina iz Berazateguia in okolice, posebno pa še šolski otroci so hoteli na dostojen način pokazati vso ljubezen, zahvalo in razumevanje za silne žrtve naše dobre in skrbne učiteljice gđc. Anice Šemrov, ki nas je morala zapustiti.

V šaljivo duhovitih prizorih je bila prikazana življenjska pot otrok, fantov in deklet, ki so šli za svojimi poklici: vojaki, učiteljica, sladolekar, potepuh, prodajalec časopisov, profesorica angleščine, furmani, natakarija, čistilec čevljev, filmska igralca, „botežero“, branjevka, planinec in mamica.

Drug za drugim so se vračali spet nazaj v toplo ognjišče slov. doma, kjer jih je čakal dedek, veselec se njihovih uspehov in poizvedujoč po gđc. učiteljici, ki je tako nenadno odšla, „da živa duša ni vedela ne kod ne kam...“

Vse je bilo podano doživeto v humorističnem tonu tako, da smo se res iz srca nasmejali.

Sledilo je voščilo otrok v imenu vse skupine s šopkom rdečih nageljnjev. Veselo presenečenje je vstala gđc. Anica obdana od nekdanjih učencev ter izrazila besede toplih čustev in spominov na prijetne trenutke, ki jih je doživela med našo mladino, med katero se bo vedno rada povračala.

Nato je izrekel zahvalo predsednik šol. odbora g. Jože Vidmar. S svojimi toplimi besedami je poudaril veliko pionirsko delo naše požrtvovalne gđc. Anice, neizmerno, pa čisto nam nepoznane žrtve, ki jih je doprinesla teden za tednom skozi sedem let za naše otroke — za naše slovenstvo.

Gđc. Anica je izmed tistih, ki so v svoji skromnosti pozabili nase, v delu za narod, pa ne poznajo počitka in za žrtve za slovenstvo ne čakajo plačila. Čeprav je majhna ta naša skupina otrok, ji je gđc. Anica posvečala vso skrb in ljubezen, prihajala redno med nas, ob vsakem vremenu in bi prišla, če bi jo čakal le en otrok. Take narodne zavesti, tolikih žrtev, tolike ljubezni so zmogli ne nesebični ljudje in njih ime na se klešejo v našo emigrantsko zgodovino.

Gđc. Anica, v imenu vseh teh naših malih, v imenu vseh nas in vsakega posebej hvala vam, iskrena zahvala, da

zaključil govornik. Nevenka in Frida-rik sta nato izročila gđc. Anici diplomo in slike s podpisom.

Sledila je točka „Berazateški slavčki“, ki so nam čudovito lepo zapeli tri ljubke pesmice pod spretnim vodstvom dirigenta g. Jožeta Omahna.

Za zaključek je bila čajanka in otroška tombola, med katero je spet povzela besedo gđc. učiteljica ter ponovno izrazila zahvalo in veliko presenečenje tega nepozabnega popoldneva.

ŽENA IN NJEN SVET

Anica Kraljeva

Kaj pa očka?

Ko se tuji otroci med seboj skregajo, večkrat omenijo kot grožnjo očeta preje kakor mater. „Moj očka te bo zapodil, moj očka je bolj močan kakor tvoj, moj očka je tako močan, da vse premaga, moj očka vse zna...“

Tak stoji oče pred očmi svojih malih otrok: najmočnejši, vseveden.

Ali to občudovanje raste z otrokom, se spreminja, pače ali propade, je odvisno od očeta samega. Kljub temu, da se žena več ukvarja z otroci in vodstvom doma, še vedno velja, da je mož glava družine. Vsaj tako bi moralo biti. Kjer tega ni, je nesreča; ki jo je ponavadi nemoški mož zakrivil.

Seveda vodstvo in čast zahtevata od moža in očeta veliko ljubezen in požrtvovalnosti.

Važna je predvsem harmonija med možem in ženo, ki ne pride sama od sebe. Od obeh zahteva veliko kreposti. Skupno versko življenje, skupni načrti, pogovori o vseh družinskih vprašanjih, popuščanje v različnih nebitnih mnenjih — zahtevajo marsikatero žrtev.

Majhna priznanja in ljubeznivosti ponagata premagovati vsakodnevne težave.

Žena se po svoji naravi rada ves dan žrtvuje za družino, a veliko lažje prenaša težave, če ve, da ji mož stoji ob strani. In kakor je prav, da mu izkazuje hvaležnost in občudovanje za njegovo delo izven doma, tako rada vidi, da ji tudi on prizna in pohvali njeno delo in skrb doma. Včasih je taka pohvala v hipnem pogledu ali kratki besedi, ali stisku roke. Ženske si take brežne ljubeznivosti zapišemo globoko v srce. Tuji pravijo o nas, da smo narod zatrtih čustev. Če so res samo zatrti, potrudimo se, da jih sprostim. Moški ne bo nič manj moški, če bo z ženo ljubezniv in pozoren.

Tako zdravo in odkrito sožitje med starši je prava sreča za otroke. V takem domu je tudi vzgoja mnogo lažja. Otrok se kmalu zave, da kar mu je mama včeraj prepovedala, mu ne bo oče danes dovolil. Po prvem ponesrečenem poizkusu, bo razumel, da kar prepoveden, to velja.

Oče se vrne iz službe. Pred hišo ga čaka Andrejček. Takoj zatoži mamico, ki mu ni hotela kupiti „tako majcenega avta“. Oče ves sladak in raznežen, ga vzame v naročje in reče: „Očka ti bo jutri kupil tako velikega.“ Andrejček, ki je nevede zadal hud udarec družinski edinstvi, zaglasno gleda na poraženo mamico.

Take napake so zelo pogoste in imajo po navadi hude posledice. Tako se začne lomiti enotno vodstvo družine in begati otroka, ki se v svojih neutrujenih željah zateka zdaj k enemu, zdaj k drugemu.

Neko dekletce je pripovedovalo prijateljcem: „O, če hočem lepo obleko, se samo malo priliznem mojemu očetu, ga objamem in poljubim, pa mi kupi kar hočem.“

Fantje pa se radi „prilizujejo“ mami, ki je bolj mehka in nič ne odreče. Če bi starši sporazumno sodelovali, bi mama povedala očetu, da dekletce ne potrebuje obleke in oče bi materi prepovedal dajati denar nezrelemu fantu.

Prav zato, ker je oče ves dan odsoten je z otroci popustljivější, ali pa prenapeto strog, češ, bodo videli kdo tukaj komandira. Oboje je slabo.

Obogateli očete radi obisipajo svoje otroke z vso lagodnostjo, bodisi v domu ali izven njega. Pri tem se ne zavajajo, koliko škode jim povzročajo. Velikokrat je to neke vrste bahavstvo, češ, bogat sem dovolj, da mi pri otroku ni treba štediti. Otroci takega očeta se bodo težko razvili v krepke in pozitivne osebnosti, ker so vse dobili ne da bi se trudili. Ne bodo cenili niti očeta, ki jim je to s svojim trudom omogočil. Videli bodo samo sebe in svoje vedno večje zahteve.

Marsikateri oče je že jokal nad takimi otroci.

Vsak teden ena

ZADNJI NALIV SVETLOBE

France Balantič

Prerokbe že zore v dopolnjevanje...

O kje si, ki na čelo član polagaš, posnemaš z ustnic vse metulje sle in njihov rožnati upor premagaš?

Moj pograda naj po tebi zadisi...

Pretrda roka je tudi napačna. Oče se vrne od dela molčeč in mrk. Žena mu skrbno in tiho postreže, otroci utihnejo in se razbežijo na vse strani. Hiša utihne, govorjenje se spremeni v šepet. Oče je doma! Prepričan da, da je strah najboljši vzgojitelj. Tak oče bi bolje spadal v vojašnico. Bil bi izvrsten kaprol, ki bi rekrute držal v železni disciplini.

Oče je glava družine, glava vodi, a vodstvo mora vedeti kaj se godi z vsakim družinskim članom. Dober in pameten oče bo s pomočjo žene s svojimi otroci neprestano povezan.

Malo časa mu preostaja za dom, a takrat naj bo središče svoje družine. Družina zbrana okoli nedeljske mize se lahko spremeni v pravi dogodek. Ko je očka doma je tudi pri mizi vse drugače. To je prilika, da se med seboj spoznavajo, se pogovarjajo, se veselijo in tudi prenesejo nerodnosti mlajših članov. Napaka bi bila, da bi vedno samo oče govoril. Lepo je in prav, da pusti otrokom do besede, da povedo kaj vidijo in slišijo v življenju izven doma. Naj jih potrpežljivo spodbuja, da povedo kar mislijo in naj pri tem ne mrši obrvi in zapira pot zaupanju, če je kaj pri kom narobe, naj opravi z njim „na štiri oči“. Otrok mu bo za to hvaležen.

Posebno naj ne omalovažuje učenja v tujih šolah, otroka to zbeha in mu vzame veselje do učenja. Naj ne pripoveduje kako je bilo pri nas vse boljše in kako je tukaj vse za nič. Mislim, da je pogovor z otroci najboljša pot, da si chranimi njihovo zaupanje, ki je za otroka važno posebno v doraščajoči dobi.

Iz mnogih mladinskih anket je razvidno, da največkrat mladi ljudje zaidejo, ker se ne morejo o svojih problemih s starši pogovoriti, ko bi se radi. „Starši“, tako trdi večina mladostnikov, „se pogovarjajo največkrat o službah in denarju, z nami ne govore o dnevnih problemih, sprašujejo nas samo o šoli.“ Ta grenka obtožba staršev naj bo opozorilo vsem, ki jim je mar bodočnost tudi naše mladine.

Mladina danes veliko več vidi in sliši kakor v preteklosti, zato je v marsičem bolj zrela in si zato želi sodelovati s starši v vprašanjih, ki zadevajo družino. Čuti, da ima do tega pravico. Prav zato si želi prijateljsko razmerje s starši in krepke pomoči v negotovosti.

Posebno skrb bi oče moral posvetiti sinovom. Pri doraščajočem sinu tudi najboljša mama odpove. Oče je v sinovih očetito, kar bi on sam rad bil, zato mu je njegova družba zelo všeč. S skupnimi sprehodi z očetom, bodisi na deželo, ali v mesto, vse to nekako v fantovskem razpoloženju, lahko pripomore sinu čez hude težave v pubertetni dobi. Pomembni pogovori, ki jih bo oče skrbno pripravil, bodo za otroke velika pomoč v tem času zmede.

Kvarno je odšteti otrokom vsako nedeljo denar za kino ali kavarno. Kaj vedo starši kod in s kom bo hodil otrok tiste ure? To je velika lahkomišelnost in komadnost, da se otroka „rešiš za nekaj ur.“ Nekateri starši že bridko obkokujejo take in podobne napake.

Doraščajoči fantje potrebujejo telesnega gibanja ne mehkih naslanjačev pred televizijo. Ven z njimi! Tudi očetu bo včasih žoga dobrodošla! Nedelja je Gospodov dan. Pomemben dan za versko vzgojo. Tudi v tem stoji oče na važnem mestu. Skupna pot v cerkev, zlasti s fanti, je velikega pomena. Slika očeta v molitvi je za otroka tudi v zrelih letih vzpodbuden opomin. Božič in velika noč v družini z očetovo prisotnostjo dobi še prav poseben pomen.

Čeprav naši otroci rastejo v tujini, naj očetje poskrbijo, da jim omogočijo stik s slovenskimi otroci. V organizacijah je dovolj gibanja in veselja, da uživajo svoj prosti čas. Spoznavanje naše pesmi in drugih kulturnih dobrin je dolžnost vsakega Slovenca, čeprav je pri tem potrebna marsikatera žrtev.

SLOVENCİ PO SVETU

DZRUŽENE DRŽAVE

V prvi polovici junija je prišel na obisk v ZDA slovenski dušni pastir v Angliji g. Ignacij Kunstelj. Društvo slov. protikomunističnih borcev mu je kot bivšemu domobranskemu kuratu priredilo dne 14. junija v Baragovem domu v Clevelandu prijateljski večer.

Družinska sreča. Družino pesnika Marijana Jakopiča v Clevelandu je osrečil sinček Gregor. Iskreno čestitamo!

KANADA

Iz Toronta sta odšli dne 31. maja v sestrsko hišo v Pariz še zadnji dve usmiljenki in sicer s. Rozalija Šmalc in s. Marija Založnik. Z njunim odhodom je bila likvidirana postojanka slov. sester usmiljenk v Torontu, ki je obstojala dobrih 5 let. Vsega skupaj je v tem času delovalo 6 sester. Iz Argentine sta leta 1959 prišli sestri Lidija Krek in Cecilija Prebil. Za njima je prišla s Palmira in Ivana, l. 1963 pa še sestri Rozalija Šmalc in Marija Založnik.

Slovenci v Torontu so imeli telovsko procesijo dne 31. maja na slovenskem letovišču, dne 14. junija je pa bilo tradicionalno slovensko romanje v Midland Slovensko šolo v fari Marije Pomagaj je v šolskem letu 1963-64 obiskovalo 167 otrok.

V slovenski župniji Brezmadežne v New Torontu je imel dne 21. junija novo mašo ježenski rojak jezuit p. Jože Plevnik. Naslednjo nedeljo jo je ponovil v Hamiltonu, kjer je njegova sestra Marija poročena z dr. A. Suhadolcem.

PO ŠPORTNEM SVETU

Argentinski nogomet je spet pridobil na ugledu. Po nedavnih zmagah reprezentance AFA nad Brazilom in olimpijske reprezentance na turnirju v Peru, je argentinski nogomet spet nabral nekaj novih mednarodnih uspehov. Lanski prvak AFA Independiente iz Avellanede je v Río de Janeiro nasto-

POIZVEDBA

lo zelena in križasta. Prav lepo prosimo rojake, naj sporoče podatke o njem ali društvu Zedinjena Slovenija, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, ali na telefonsko številko 621-2117. Pismena sporočila pa naj naslovi na naslov Juan Stanovnik-Tekavec, Barrio San Miguel, calle Juan Manuel Larsen 60, I. CA-SANOVA, Pcia. de Buenos Aires.

Kdor bi fanta spoznal po gornji sliki in opisu njegove obleke, naj ga napoti k staršem domov.

pil v polfinalni tekmi za naslov južno-ameriškega nogometnega prvaka proti Santosu. Santos je vodil že z 2:0, ko je nato Independiente zaigral vedno bolj odločneje. V zadnji minuti prvega polčasa je najprej znižal rezultat na 2:1, nato izenačil in v zadnji minuti zabil še zmagovalni gol. Prav gotovo je zmagal v Río de Janeiro velikega pomena, saj zadošča za uvrstitev v finale že samo neodločena igra. Drugi finalist južnoameriških prvakov bo verjetno Nacional iz Uruguaya, ki je prav tako zmagal na tujem igrišču. V Santiagu de Chile je premagal Colo Colo s 4:2.

River in Boca, dva najmočnejša kluba pa sta pripravila poseben mednarodni turnir ob priliki državnega praznika neodvisnosti. Na turnir sta povabila Botafogo iz Río de Janeiro in Barcelono. Slabo se je odrezala Barcelona, ki ni zmagala v nobeni tekmi. Prvega mesta pa še niso oddali, ker so ostali trije klubi dobili vsak po eno igro Boca Juniors je premagal Botafogo s 1:0, ta Riverja s 4:3, River pa Boca s 3:1. Zato bodo poleti za prvo mesto priredili še turnir za prvo mesto.

Š A H

Slovenski šahovski krožek v San Martinu je pripravil šahovski turnir za šahiste iz sanmartinskega okraja. Turnir se je začel 27. junija in se je zanj prijavilo 20 šahistov. Igrajo ob petkih in sobotah zvečer in tedaj se zbere v domu vedno precej gledalcev. Do tega trenutka (27. julija), ko to pišemo, je bilo odigranih skoraj polovico iger: vsak igralec mora namreč odigrati po eno igro z vsakim igralcem. Po dosedanjih rezultatih imajo posamezni igralci naslednje število točk (v oklepaju je navedeno število odigranih iger): 1. Bujas Drago (10) 9.5 točk; 2. Šušteršič Božo (10) 9.5; 3. Dimnik Dušan (10) 6.5; 4. Šušteršič Janez (10) 6.5; 5. Pavlič Anton (9) 6; 6. Smerski Miha (9) 6; 7. Čatar Drago (10) 5.5; 8. Petkovšek Franc (9) 5.5; 9. Baraga Aleksander (7) 5; 10. Klemenčič Vinko (9) 5; 11. Masič Tomaž (8) 4.5; 12. Gabrenja Tomaž (10) 4; 13. Korošec Franček (7) 3.5; 14. Baraga Franc (10) 3; 15. Sever Vinko (9) 3; 16. Corn Andrej (10) 1.5; 17. Petkovšek Lado (6) 2.5; 18. Košir Jože (10) 2; 19. Truden Slavko (9) 0.5; 20. Zupančič Stanislav (9) 0 točk.

Vestnik SFZ

SDO in SFZ priredita ob 15-letnici obstoja obeh organizacij akademijo v nedeljo, 16. avgusta ob 18 v Slovenski hiši. Vse udeležence prosimo, da pridejo točno, ker se bo prireditev začela ob napovedani uri. Po začetku prireditve ne bo vstopa v dvorano!

4. redni sestanek SFZ bo v nedeljo, 2. avgusta, po skupni mladinski maši. Na programu je debata o osebnosti; o položaju mlade osebe v družbi, zgodovinski in filozofski orientaciji. Zgledi, svarila. Poizkusi za prakso.

Ker je namen tega sestanka debata, naj vsak član pride primerno pripravljen in z vprašanji. Velike osebnosti današnjega časa: Janez XXIII., Kennedy, Hruščov in druge.

Ali more biti mlad človek osebnost? Ali smo Slovenci res revni z osebnostmi?

Katere so sploh slovenske vrline in napake?

Kateri so najbolj pereči problemi pri gradnji osebnosti za mladega Slovenca v Argentini?

Seja vseh športnih referentov SFZ bo v Slovenski hiši po sestanku. Na programu so Mladinski dnevi in njih potek. Udeležba obvezna.

OBVESTILA

VI. kulturni večer SKA bo v soboto, 1. avgusta t. l. ob 19 pri Bullrichu, Sarandí 41, Capital. Predaval bo g. prof. Božo Žužek o „Vesoljem potopu in zgodovini“.

Sestanek naraščajnikov SFZ v Moronu bo v soboto, 1. avgusta, ob 15.30 na Pristavi.

Zvezni sestanek SDO bo v nedeljo, 2. avgusta po mladinski maši v Slovenski hiši.

Sprehod po Sloveniji je naslov prosvetnega večera, ki bo v soboto, 8. avgusta ob 20 v Slovenskem domu v San Martinu. S pomočjo številnih — deloma popolnoma novih diapozitivov — nam bo g. Anton Kovač pokazal lepote Slovenije. Pripelje tudi mladino!

Misijski br. Kerševan v Slomškovem domu. Peti prosvetni večer bo v soboto, 8. avgusta, ob pol 8 zvečer. Predaval bo misijski brat Kerševan, ki je deloval 16 let v Belgijskem Kongu. Ker je ta razburkana dežela danes predmet svetovne pozornosti, bo zanimalo tudi naše rojake, kakšen je danes položaj v Afriki in v Kongu še posebej. G. misijonar bo pokazal tudi več barvnih filmov. Vabljeni!

SKAD vabi vse člane in prijatelje na II. redni sestanek, ki bo 8. avgusta ob 19.30 v Slovenski hiši. G. dr. Mirko Gogala bo nadaljeval s temo o prstozidarstvu.

Slovenski srednješolski tečaj v treh oddelkih bo v soboto, 8. avgusta, od 15.30 do 19.30 v Slovenski hiši.

Redna sestanka naraščajnic SDO in naraščajnikov SFZ iz Ramos Mejía sta vsako soboto od 14—15 v Slomškovem domu.

Vse rojake v krajih Carapachay,

Villa Adelina, Boulogne, Suárez, Chila-vert, Villa Ballester, Munro, San Fernando in dr. lepo vabimo na romanje Družabne pravde, ki bo na Marijin praznik, v soboto, 15. avgusta, v cerkev sv. Marjete v Boulogne, kjer župni-kuje g. Albin Avgustin. Dohod: iz po-štaje Boulogne FNGB po Avenidi Rolón do ceste Pichincha ali peš (10 kvader) ali s kolektivi 7 in 230. Dohod je mo- goč tudi s „costero“ in kolektivom 217. Vse rojake prosimo, da bi bili točno ob 11 v župnišču. Spored: kratek romar- ski shod, sv. maša, skupno kosilo, lita- nije.

Sestanek staršev otrok slov. šolske- ga tečaja dr. Franceta Prešerna v Ca- steljarju bo na praznik Vnebovzetja, 15. avgusta, ob 15 na Pristavi. Predavala bo ga. Anica Kralj. Vabljeni!

PO UGODNI CENI PROdam

PLETILNI STROJ

Kinkal Drago,

Miro 1230

Ramos Mejía

Recreo „Europa“ de Rovtar y Rovtar Hnos., Río Carapachay, Tigre, T. E.: 749-0589, na razpolago tudi Slovincem.

HOTEL TIROL

(bivši hotel „Primavera“) vam nudí lepe sobe s kopalnico, centralno kurjavo, garaža

MAKS in ZORA RANČNIK

MAR DEL PLATA

Mitre 2024

T. E. 2-8425

Hotel je odprt vse leto

Revija „Tabor“

DRUŽABNA PRIREDITEV

dne 8. avgusta 1964

Dvorana kluba „Excelsior“, Santos Lugares, Patricios 457

Igra: MOULIN ROUGE

Vabi prireditveni odbor

SDO

ZFFZ

OB PETNAJSTLETNICI OBSTOJA OBEH ORGANIZACIJ

vabita na

akademijo

ki se bo vršila

V NEDELJO, 16. AVGUSTA OB 18 V SLOVENSKI HIŠI

Začetek točno ob napovedani uri

Med izvajanjem programa vstop v dvorano ni dovoljen

Silvo Kranjec:

Slovenci na poti v Jugoslavijo

Z odklanjanjem strankarske politike so upali Preporodovci pridobiti za svoje ideje zlasti katoliško dijaško mladino, ki se ni zadovoljevala z avstrijskim jugoslovanstvom dr. Šušteršiča. Značilno je, da so k zadušnici za v balkanski vojni padle Jugoslovane, ki je bila 24. novembra l. 1912 v srbski cerkvi na Dunaju, prišli, kot beremo v Preporodu, tudi Slovenci iz „Danice“ (slov. kat. akad. društvo na Dunaju, op. ur.), kakor tudi hrvatski pravaši, kar se je zdelo „Preporodu“ „zelo ganljivo“. Iz cerkve so šli dijaki pred srbski konzulat, kjer so odkriti peli jugoslovanske himne in navdušeno vzklicali. (Nato je šel sprevod še pred bolgarski in ruski konzulat, kjer ga je pa surovo zavrnila policija. V Ljubljani so Preporodovci dogovorili s katoliško-narodnimi srednješolci skupne sestanke, ki se pa zaradi odpora starejših niso nadaljevali. Srbsko-bolgarski spor in bratomorna druga balkanska vojna sta škodila Srbiji in okrepila avstrofilsko linijo v SLS, toda mladina je ostala radikalna in se vedno bolj obračala proti Šušteršiču zaradi njegove nedemokratične in oportunistične politike. Spomladi l. 1914 so dunajski katoliški akademiki nastopili na posebnem zborovanju proti njemu. V Ljubljani pa so Preporodovci in katoliško-narodni dijaki uporabili sku- pen protestni štrajk, ker šolska oblast ni dovolila proslave petstoletnice zad-njega ustoličevanja koroških vojvod. Kmalu nato je bila Zora, „glasilo ka- toliškega-narodnega dijaštva in katoli- ško-akademskega starešinstva“ zaple- njena zaradi članka „Naše vseučilišče“

ki ga je z očitno protiaustrijsko ten- denco napisal jurist Jože Koruza, član katoliškega akademskega društva „Dan“ v Pragi. Tudi Preporodovski „Jugoslo- vanski klub slovenskih akademikov“ na Dunaju je imel tesne osebne zveze z Daničarji, ki „so mu bili po revolucio- narni mentaliteti bližji kot drugi“ (24 a)

Vsi ti pojavi protiaustrijskega sr- bofilskega mišljenja med mladim rod- om so siliili odgovorne slovenske politike k še hujšemu poudarjanju njihovega av- strijskega stališča. Vzrok temu ni bil goli oportunizem, ampak tudi zelo real- ni politični preudarki, ki jih je bodo- nost v marsičem potrdila. Predvsem so smatrali, da je obstoj Avstro-Ogrske v prid malim narodom Srednje Evrope in Knaflič je v svoji že omenjeni knjigi tudi napisal, da je „Palacky imel do ne- ke meje prav, ko je rekel, da bi bilo treba Avstrijo ustvariti, če bi je ne bi- lo“. Isti avtor zagovarja monarhijo tudi kot „skupno gospodarsko ustrojstvo: Po- donavsko-balkansko“ in zaključuje: „O razpadu Avstrije se torej ne da niti teo- retski govoriti“ (25). Tudi Ivan Hribar piše v svojih „Spominih“: „Nam bi bil razpad Avstro-Ogrske silno simpatičen. Vendar pa vanj nismo upali. Saj je bilo v njej marsikaj gnilega; toda vobče je njena državna uprava zadovoljivo po- slovala in upali smo, da svojim naro- dom — ker je bilo prišlo do splošnega in enakega volilnega prava in je tako poražajoča slovanska večina prebivalstva prišla do veljave — navse zadnje ven- dar še priborimo človeško, dostojno

24 a) Juš Kozak, Slovenec, 22. 1. 1930
25) V. Knaflič, Lončar, o. d. 84

življenje“ (26). Kako močna velesila je kljub vsem notranjim sporom na zunaj bila Avstro-Ogrska in kako malo je bi- lo utemeljeno upanje na njen razpad, se je videlo najboljše kasneje med svetovno vojno, ko jo je antanta do zadnjega skušala ohraniti.

Če je bila naša prisotnost v avstrijski Jugoslaviji, kot bi jo morda ustva- ril trializem, zaradi naše lege zelo dvomljiva; se je bilo pa glede na italijanske težnje še bolj bati, da po razpadu Avstro-Ogrske tudi v izvenav- strijsko Jugoslavijo ne bomo prišli vsi. Na to je pač mislila „Napredna misel“ ko je pisala spomladi l. 1913: „Mi Slo- venci naj bi bili torej daritveni kozel za uresničitev ideje jugoslovanskega edinstva; razsekali bi nas, en del bi vzeli Nemci, en del Italijani, en del še bogvekd.“ Podobno je 6. aprila 1914 dejal „Slovenec“: „Razpad Avstrije bi pomenil, da bodo Slovence razdelili ka- kor Gospodov plašč pod križem“, v „Zo- ri“ pa je nekdo zapisal: „Lahko smo v dno srca prepričani, da prodaja oficial- na Rusija nas Slovence za Dardanele rajši danes kot jutri in oficialna Sr- bija za skledo leče ob vzhodnem obrež- ju Adrije“ (27). Ravno strah pred raz- delitvijo — žal le preveč upravičen — je bil tista vez, ki je Slovence še dolgo vezala na Avstrijo.

Kar se na drugi strani Srbije tiče, se je v zadnjih vojnah sicer povečala, bila je pa v vseh ozirih izčrpana in za- poslena z ureditvijo na novo pridoble- nega ozemlja. Notranjepolitične razme- re v Srbiji, spori med vlado in oficirji, strankarska korupcija in slaba uprava

26) I. Hribar, o. d. II. 351
27) Zora XX, 260

kot nje posledica so marsikoga plašili. Vprašanje je bilo, ali je Srbija sploh pripravljena za vlogo jugoslovanskega Piemonta, saj je celo „Srbofilski „Dan“ pisal v začetku l. 1913, da „bo potrebno še mnogo kulturnega dela, da pridobimo srbski narod za jugoslovansko idejo, po- navljamo, jugoslovansko in ne velesrb- sko.“ „O kakem elementarnem jugo- slovanskem gibanju v Srbiji ni bilo go- vora. Mislilo se je v prvi vrsti na zedi- njenje vseh onih habsburških pokrajin s Srbijo, ki so pretežno naseljene s pravoslavci, t. j. srbskim prebival- stvom“ (28). Cilj te politike je bila to- rej le Velika Srbija, ki bi razširila svo- jo oblast na osvobojene kraje. Taka re- šitev je odbijala zlasti mnoge katoli- čane, ki so se bali političnega edinstva s Srbijo z versko-kulturnega vidika. „V Srbiji se je začelo prečudno mešati ne- strpno pravoslavlje z zapadnim svobo- domiselstvom“, je pisal A. Ušeničnik v „Času“. „Tako se zdi, da bi prišli mi katoličani med dve sovražni sili. Če bi oficialno pravoslavlje skušalo tlačiti naš svobodni verski razvoj, bi pa obenem svobodomiselstvo inteligence še svobod- nejše širilo svoje sovraštvo do katoliške Cerkve in katoliške kulture. Ali je mar slučajno, da se navdušujejo za jugoslo- vansko edinstvo najbolj tisti, ki sovra- žijo naš verski in kulturni preporod ter oznanjajo pod frazo klerikalizma boj zoper katoliško Cerkev?“

Gotovo je, da svobodomiselni mladi rod takih pomislekov ni imel, ampak je celo upal, da se bo v novi državi v zvezi s sorodnimi elementi zopet lahko politično uveljavil, medtem, ko se je po uvedbi splošne in enake volilne pravice

28) Misel in delo IV., 176

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare

Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración:

Ramón Falcón 4158, Buenos Aires

T. E. 69-9503

Argentina

CORREO ARGENTINO Central B	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N 3824

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 817.086

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1964: za Argentino \$ 800,—; za Severno Ameriko in Kanado 7 dolarjev, za pošiljanje z letalsko pošto 12 dolarjev.

Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Bs. Aires. T. E. 33-7213

Tečaj valut v menjalnicah v Bs. Aire- su, v torek, 28. 7. 1964. Prodajna cena: 1 USA dolar m\$ 138.80
1 angleški funt „ 385.60
100 italijanskih lir „ 22.22
100 avstr. šilingov „ 539.—
100 nemških mark „ 3.470.—

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl Cascante

Escribano Público

Pta. baja, ofic. 2.

Cangallo 1642

T. E. 35-8827 Buenos Aires